

เรื่อง ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

ศาลอุทธรณ์ส่งคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๑ (นายศุภโชค กลุ่มพิรุณ) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ ๕๑๕๑/๒๕๕๘ คดีหมายเลขแดงที่ อ ๑๒๔๐/๒๕๕๙ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ กรณีพนักงานอัยการจังหวัดสมุทรปราการเป็นโจทก์ยื่นฟ้องนายศุภโชค กลุ่มพิรุณ เป็นจำเลยที่ ๑ ต่อศาลจังหวัดสมุทรปราการว่า จำเลยที่ ๑ กับพวกรวม ๒ คน ร่วมกันครอบครองเมทแอมเฟตามีนอันเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ จำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ได้ ๒,๒๑๕.๖๔๔ กรัม ไว้เพื่อจำหน่าย ศาลจังหวัดสมุทรปราการพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดฐานร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ลงโทษจำคุกจำเลยทั้งสองตลอดชีวิต ต่อมาขณะที่จำเลยที่ ๑ รับโทษหลังจากคดีถึงที่สุด มีประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๔ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับและให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัติดังกล่าวแทน จำเลยที่ ๑ ยื่นคำร้องขอกำหนดโทษใหม่ ศาลจังหวัดสมุทรปราการเห็นว่า ไม่มีเหตุให้กำหนดโทษใหม่ มีคำสั่งยกคำร้อง จำเลยที่ ๑ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลอุทธรณ์

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์ จำเลยที่ ๑ โต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) มิได้นิยามว่า การทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไปเป็นอย่างไร เป็นบทบัญญัติที่คลุมเครือไม่อาจตีความได้ชัดเจน การปรับบทลงโทษทำให้ผู้กระทำความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายตามกฎหมายที่ถูกยกเลิกไปแล้ว ต้องรับผิดและรับโทษในความผิดฐานจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไปตามกฎหมายที่บัญญัติขึ้นใหม่ในภายหลัง มิใช่บทบัญญัติที่เป็นคุณแก่จำเลยที่ ๑ การบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดมาตราดังกล่าวมีความคลาดเคลื่อน ไม่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป การนำบทบัญญัติอันเป็นเหตุฉกรรจ์ซึ่งเป็นบทลงโทษที่หนักที่สุดและเป็นผลร้ายมาใช้บังคับในชั้นขอกำหนดโทษใหม่แก่จำเลยที่ ๑ เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ชัดต่อหลักความเสมอภาค ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๙ เป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๑ ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัตินี้เป็นบทบัญญัติที่ศาลอุทธรณ์จะใช้บังคับแก่คดี เมื่อจำเลยที่ ๑ โต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง ส่วนที่ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๙ หรือไม่ นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ เป็นบททั่วไปที่วางหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญไว้ โดยมีได้มีข้อความที่เป็นการคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพไว้เป็นการเฉพาะ และจำเลยที่ ๑ ไม่ได้แสดงเหตุผลประกอบคำโต้แย้งว่าบทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า อย่างไร ศาลรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัยเฉพาะประเด็นที่ขอให้วินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๑ ความเห็นและข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า จำเลยที่ ๑ ไม่ได้แสดงเหตุผลประกอบคำโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคสอง มาตรา ๒๗ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า และมาตรา ๒๙ วรรคสอง อย่างไร ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษและความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ โดยแบ่งระดับโทษตามความหนักเบาของพฤติการณ์หรือบทบาทหน้าที่ในการกระทำความผิด โดยมาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเหตุจูงใจ ถ้าการกระทำความผิดเป็นการทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป เป็นการใช้มาตรการทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแก้ปัญหาคriminal ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยเฉพาะผู้ค้ารายใหญ่ และใช้หลักการลงโทษที่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดในการพิจารณาคดียาเสพติดตามพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำความผิด และเป็นการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง สามารถตีความตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย และบริบทแวดล้อมของถ้อยคำ ตลอดจนผลที่จะตามมาจากถ้อยคำดังกล่าว แม้ไม่ได้กำหนดบทนิยามไว้บทบัญญัติดังกล่าวก็มีความชัดเจน หากมีผลทำให้เป็นบทบัญญัติที่คลาดเคลื่อนไม่ประกอบกับเป็นการบัญญัติกฎหมายในลักษณะที่มีเงื่อนไขการลงโทษทางกาววิสัย ซึ่งมีเพียงข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ประกอบการกระทำความผิดที่วิญญูชนสามารถเข้าใจความหมายและคาตหมายผลที่เกิดจากการฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวได้ในทำนองเดียวกันก็เพียงพอแล้ว มีอาจให้คำจำกัดความหรือกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอนให้ครอบคลุมทุกกรณีได้ หลักการตีความกฎหมายที่มีโทษทางอาญาเพื่อลงโทษบุคคลต้องคำนึงถึงคุณธรรมทางกฎหมายหรือประโยชน์ที่กฎหมายมุ่งคุ้มครองภายใต้บทบัญญัติประกอบการตีความด้วยเพื่อธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป อันทำให้บรรลุวัตถุประสงค์

แห่งกฎหมาย โดยอาศัยการพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นรายกรณีไปเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย นอกจากนี้ การพิจารณาพิพากษาคดีตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ศาลอาจพิจารณาวินิจฉัยโดยกำหนดสัดส่วนของโทษที่เหมาะสมกับพฤติการณ์ในการกระทำความผิด ไม่ตัดโอกาสผู้กระทำความผิดในการพิสูจน์ให้เห็นถึงความบริสุทธิ์ของตน ปริมาณของยาเสพติดของกลาง เป็นเพียงส่วนหนึ่งของพยานหลักฐานที่ถูกลำมาพิจารณาประกอบในการลงโทษผู้กระทำความผิดในเหตุฉกรรจ์ ภายใต้กรอบแห่งเจตนารมณ์ในต้วบทกฎหมาย การกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๑ ซึ่งมีบทกำหนดโทษและเหตุฉกรรจ์บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ ที่กำหนดระวางโทษหนัก หนักมาก และหนักที่สุด ต่างกันตามความเหมาะสมตามลำดับ ให้สอดคล้องกับความร้ายแรงในการกระทำของผู้กระทำความผิด ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจกำหนดโทษชั้นสูงและโทษชั้นต่ำของกฎหมายอาญาตามความร้ายแรงแห่งพฤติการณ์ ได้สัดส่วนและเหมาะสมกับเหตุเฉพาะตัวของผู้กระทำความผิด มิใช่การเลือกปฏิบัติ และไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค ส่วนกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดแตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในภายหลังกระทำความผิด ย่อมเป็นอำนาจดุลพินิจของศาลในการพิจารณากำหนดโทษใหม่ตามหลักเกณฑ์ของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ (๑) หากผู้กระทำความผิดไม่เห็นด้วยก็มีสิทธิยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาต่อไปได้ ภายใต้หลักประกันสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มิได้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษเพิ่มเติมแก่การกระทำ ซึ่งมีได้มีกฎหมายใช้บังคับอยู่ในเวลาที่กระทำความผิดและไม่เป็นการใช้กฎหมายที่มีโทษทางอาญาย้อนหลังแก่ผู้กระทำความผิด เมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์สาธารณะที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย และผลกระทบต่อผู้กระทำความผิดในเหตุฉกรรจ์ตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว เห็นว่าประโยชน์สาธารณะย่อมมีมากกว่า เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ดังนั้น ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ รวมทั้งผู้ฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าวย่อมมีความผิดตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันภายใต้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค และไม่เป็นการใช้กฎหมายที่มีโทษทางอาญาย้อนหลังเป็นผลร้ายแก่ผู้กระทำความผิด ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม นายวิรุฬห์ แสงเทียน นายจรินทร์ หะวานนท์ นายนภดล เทพพิทักษ์ นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์ นายอุดม รัฐอมฤต นายสุเมธ รอยกุลเจริญ และนายสรารุท ทรงศิริไฉ

หมายเหตุ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๔๓ ตอนที่ ๒๖ ก วันที่
๑๖ เมษายน ๒๕๖๙

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน

นายอริศ กำพลนุรักษ์

นางสาวจุฑารัตน์ โฉมวิไล

นายนิพัทธ์ หงษ์มณี ผอ.กค.๔

นายปฐมพงษ์ คำเขียว ผอ.สค.๒

นางสาวปิยดา บุญเรืองขาว ผทว.ด้านคดี

ย่อโดย นางสาวจุฑารัตน์ โฉมวิไล

นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

นายอดิเทพ อุษะพัฒน์ รอง ลศร. ตรวจ

นางสาวร่มปรางค์ สวมประจำ ลศร. ตรวจ